

Monika Misterska*

Bartosz Wanot**

Mikołaj Kowalewski***

Bezpieczeństwo rynku usług finansowych – banki, a parabanki

The safety of the financial services market – banks and shadow banking

Abstract. *In Poland the operations and activities of banks are subject to supervision of the Financial Supervises Authority. In Poland we have also Bank Guarantee Found. From 1-st January 2011 in the European Union, European System of Financial Supervision is functioning. Every states recognize the vital role of banks providing an environment conducive to the sustained development of the national economy. The fiduciary nature of banking that requires high standards of safety. In the article we presented also differences between banks and shadow banking. Shadow banking, in fact, symbolizes one of the many failings of the financial system leading up to the crisis in many countries.*

Jednym z zadań państwa jest dążenie do rozwoju gospodarczego i poprawy bytu swoich obywateli. Warunkiem umożliwiającym wypełnienie tych funkcji jest m.in. prawidłowo funkcjonujący rynek

* Mgr Monika Misterska, Uczelnia Warszawska, wykładowca

** Dr n. med. Bartosz Wanot, Akademia Polonijna, Instytut Zdrowia i Pielęgniarstwa, adiunkt, koordynator instytutu, b.wanot@ap.edu.pl

*** Mgr Mikołaj Kowalewski, Akademia Pedagogiki Specjalnej, wykładowca

finansowy. Ze względu na jego ogromny wpływ na rozwój gospodarki nie został on pozostawiony wyłącznie mechanizmom rynkowym. Jest on regulowany również poprzez interwencję państwa.

Z prawidłowo funkcjonującym rynkiem kapitałowym mamy do czynienia, gdy następuje fluktuacja kapitału tj. określony ruch pieniądza od podmiotów posiadających nadwyżki finansowe i chcących te dodatkowe środki korzystnie ulokować do podmiotów poszukujących kapitału w celu rozwoju własnej działalności i uzyskania zysku. Podmiotami biorącymi udział w tej „wymianie” są podmioty publiczne oraz prywatne. Ruch środków pieniężnych pomiędzy tymi podmiotami odbywa się na rynku finansowym¹.

Prawidłowo funkcjonujący rynek finansowy cechuje się przejrzystością, stabilnością oraz zapewnia bezpieczeństwo jego uczestnikom. Cele te zostały zawarte w prawnych regulacjach krajowych, ale również ze względu na postępującą integrację społeczeństw w regulacjach na poziomie międzynarodowym np. europejskim. W Polsce nad przestrzeganiem powyższych zasad pieczę sprawuje Bank Centralny, Komisja Nadzoru Finansowego oraz Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

Pomiędzy podmiotami działającymi na rynku usług finansowych pośredniczą firmy świadczące usługi finansowe. Możemy do nich zaliczyć m.in. banki, fundusze inwestycyjne, zakłady ubezpieczeń, fundusze inwestycyjne i emerytalne, spółdzielnie kredytowe, pośredników kredytowych oraz agencje finansowe.

Bank to osoba prawna utworzona zgodnie z przepisami ustaw, działająca na podstawie zezwoleń uprawniających do wy-

¹ W. Dębski, *Rynek finansowy i jego mechanizmy. Podstawy teorii i praktyki*, Warszawa 2007, s. 14; A. Jurkowska-Zeidler, *Bezpieczeństwo rynku usług finansowych w świetle prawa Unii Europejskiej*, Warszawa 2008, s. 23.

konywania czynności bankowych obciążających ryzykiem środki powierzone pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym².

Czynności bankowe *sensu stricte* mogą wykonywać wyłącznie banki (tzw. monopol bankowy). Czynności te określone są w art. 5 ust. 1 pr. bank. Zaliczamy do nich:

- 1) przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
- 2) prowadzenie innych rachunków bankowych,
- 3) udzielanie kredytów,
- 4) udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych oraz otwieranie i potwierdzanie akredytyw,
- 5) emitowanie bankowych papierów wartościowych,
- 6) przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
- 7) wydawanie instrumentu pieniądza elektronicznego,
- 8) wykonywanie innych czynności przewidzianych wyłącznie dla banku w odrębnych ustawach³.

Banki, które podlegają nadzorowi sprawowanemu przez KNF, uzyskały zezwolenie do prowadzenia działalności bankowej. Posiadają wspomniany powyżej monopol bankowy. Jednak art. 5 ust. 5 pr. bank. wskazuje na wyjątek od zasady monopolu bankowego. Ustawodawca wskazał w nim, że również jednostki organizacyjne inne niż banki mogą wykonywać czynności bankowe *sensu stricte* pod warunkiem, że nabędą one to prawo na podstawie przepisów odrębnych ustaw. Instytucje te to tzw. Parabanki, do których zliczyć możemy m.in. towarzystwa ubezpieczeniowe, firmy

² Art. 2 ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2012 r., poz. 1376 ze zm.).

³ Art. 5 ust. 1 pr. bank.

oferujące kredyty konsumenckie, pożyczki pieniężne oraz inwestycje kapitałowe np. lokaty.

W związku z liberalizacją przepisów prawnych dotyczących działalności rynków finansowych w latach 1980-1990 zaczęły powstawać instytucje zwane parabankami. Podmioty te zaczęły mieć korzystniejsze oferty finansowe dla klientów w porównaniu z bankami. W związku z tym, że nie podlegają one nadzorowi sprawowanemu przez KNF, zastosowaniu przez nie nowych technologii oraz strategii reklamowych i cenowych zyskały wielu klientów.

Popularnością zaczęły cieszyć się zwłaszcza firmy oferujące produkty podobne do lokat finansowych oprocentowane znacznie powyżej standardowych ofert skierowanych do klientów przez banki. Wiele osób skorzystało również z udzielanych przez parabanki pożyczek, których uzyskanie pozbawione jest skomplikowanych procedur jednak „ukryte” koszty ich udzielenia np. opłaty operacyjne, prowizje czynią je znacznie „droższymi” w porównaniu z produktami oferowanymi przez banki.

Nadzór nad działalnością bankową sprawuje KNF. Do jej zadań należy zapewnienie „[...]

- 1) bezpieczeństwa środków pieniężnych gromadzonych na rachunkach bankowych,
- 2) zgodności działalności banków z przepisami niniejszej ustawy, ustawy o Narodowym Banku Polskim, statutem oraz decyzją o wydaniu zezwolenia na utworzenie banku,
- 3) zgodności działalności prowadzonej przez banki zgodnie z art. 70 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi z przepisami tej ustawy, niniejszej ustawy oraz statutem”⁴.

⁴ Art. 133 ust.1 pr. bank.

Komisja Nadzoru Finansowego monitoruje działalność banków, bada ich płynność finansową, prowadzi działania zapewniające stabilność rynku finansowego, dba o bezpieczeństwo środków pieniężnych gromadzonych przez klientów banków oraz o przestrzeganie przepisów prawa bankowego danego państwa.

Równie ważną funkcję w zapewnieniu stabilności rynku finansowego pełni Bankowy Fundusz Gwarancyjny. Jego głównym zadaniem jest gwarancja depozytów polskich banków w przypadku ich upadłości, a także działalność pomocowa w stosunku do tych, które znajdują się złej sytuacji finansowej. Celem obowiązkowego systemu gwarantowania jest zapewnienie deponentom wypłaty, do wysokości określonej ustawą, środków gwarantowanych w razie ich niedostępności⁵.

Podmioty objęte obowiązkowym systemem gwarantowania zwane podmiotami objętymi systemem gwarantowania to:

- 1) banki krajowe w rozumieniu ustawy – Prawo bankowe,
- 2) oddziały banków zagranicznych w rozumieniu ustawy – Prawo bankowe, o ile nie są uczestnikami systemu gwarantowania środków pieniężnych albo system gwarantowania, w którym uczestniczą, nie zapewnia gwarantowania środków pieniężnych, co najmniej w zakresie i w wysokości określonych w ustawie⁶.

Środki gwarantowane są objęte obowiązkowym systemem gwarantowania od dnia ich wniesienia na rachunek bankowy, nie później niż w dniu poprzedzającym dzień spełnienia warunku gwarancji, a w przypadku należności wynikających z czynności bankowych, o ile czynność ta została dokonana przed dniem spełnienia

⁵ Art. 21 u.b.f.g.

⁶ Art. 2 pkt 2 u.b.f.g.

warunku gwarancji – do wysokości (łącznie z odsetkami naliczonymi do dnia spełnienia warunku gwarancji, zgodnie z oprocentowaniem wskazanym w umowie niezależnie od terminu ich wymagalności) równowartości w złotych 100 000 euro – w 100%. Do obliczenia wartości euro w złotych przyjmuje się kurs średni z dnia spełnienia warunku gwarancji, ogłaszany przez Narodowy Bank Polski. Roszczenia z tytułu gwarancji przedawniają się po upływie 5 lat od dnia spełnienia warunku gwarancji; dotyczy to także roszczeń powstałych przed dniem 15 kwietnia 1997 r.⁷.

Parabanki nadal cieszą się dużą popularnością wśród konsumentów. Kuszeni wysokim oprocentowaniem produktów podobnych do lokat, konsumenci deponują środki pieniężne w parabankach mimo wielu powtarzających się sytuacji, w których instytucje parabankowe bankrutują a ich klienci nie otrzymują zwrotu wpłaconych środków finansowych. Do największych „afer” finansowych na rynku polskim należą Amer Gold, Finroyal, Perfect Trade. Ponadto wiele osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji finansowej korzysta z pożyczek udzielanych przez parabanki. Kuszące jest dla nich brak skomplikowanych procedur, brak badania zdolności kredytowych i innych wysokich wymagań w stosunku do pożyczkobiorcy. W konsekwencji dochodzi do zawarcia umów bardzo niekorzystnych dla klientów tych instytucji ze względu na ukryte koszty pożyczki np. prowizje, ubezpieczenia czy też opłaty operacyjne.

Poniżej porównanie sposobu funkcjonowania banków i parabanków.

⁷ Art. 23 u.b.f.g.

Tabela 1. Bank a parbank – różnice

Cecha	Bank	Parabank
Uregulowanie prawne	- działalność banków jest regulowana przez ustawę pr. bank.	- brak regulacji prawnych dotyczących zasad ich funkcjonowania
Nadzór	- podlegają nadzorowi KNF	- nienadzorowane przez KNF
Zabezpieczenie ułożonych środków finansowych	- środki finansowe gwarantowane przez BFG (do 100 tys. Euro)	- brak gwarancji. (niektóre parabanki oferują ubezpieczenia lub zakładają poza bankowe fundusze gwarancyjne. Opiewają one jednak na zbyt niskie kwoty, aby przy niewypłacalności parabanku klienci otrzymali zwrot środków finansowych)
Przedmiot działalności:	- działalność depozytowa - działalność kredytowa - obsługa bieżącej działalności podmiotów gospodarczych i osób fizycznych, - obsługa obrotu płatniczego - obsługa obrotu papierami wartościowymi - oferowanie pożyczek i kredytów - wydawanie kart kredytowych i obsługa dokonywanych nimi transakcji, - wydawanie kart debetowych, jako alternatywy dla czeków - bankowość elektroniczna	produkty podobne do oferowanych przez banki (szczególnie rozpowszechnione)

Cecha	Bank	Parabank
Procedura udzielania pożyczek	- restrykcyjne metody badania zdolności kredytowej np. obowiązek weryfikowania historii kredytowej konsumenta w Biurze Informacji Kredytowej	- brak skomplikowanych procedur i wysokich wymagań dotyczących zdolności kredytowej przy zawieraniu umów
Max. oprocentowanie pożyczki	- maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne) ⁸	- maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne). Należy zwrócić jednak uwagę na dodatkowe koszty związane z udzieleniem pożyczki np. opłaty operacyjne, koszty ubezpieczeniowe, prowizje

W celu ostrzeżenia potencjalnych klientów parabanków KNF na swoich stronach publikuje listę podmiotów nieposiadających zezwolenia KNF na wykonywanie czynności bankowych, w szczególności na przyjmowanie wkładów pieniężnych w celu obciążenia ich ryzykiem. W 2013 roku na liście tej znajdowało się 49 podmiotów. Obecnie jest ich 63, przy czym warto pamiętać, że nie jest to katalog zamknięty.

⁸ Art. 359 ust. 2¹ k.c.

Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 171 ust. 1–3 ustawy Prawo bankowe (wykonywanie czynności bankowych, w szczególności przyjmowanie wkładów pieniężnych w celu obciążania ich ryzykiem, bez zezwolenia KNF)			
Nazwa podmiotu, w związku z działalnością którego złożono zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa	Numer identyfikujący podmiot (KRS, NIP lub REGON)	Właściwa prokuratura	Wzmianki o prawomocnych orzeczeniach wydanych w toku postępowania karnego
1. Alkor Trade Sp. z o.o. z siedzibą w Józefowie (obecnie JW Investments Sp. z o.o.)	KRS 371362	Prokuratura Okręgowa w Warszawie (sprawa przekazana do Prokuratury Okręgowej w Ostrołęce)	
2. Amber Gold Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku w upadłości likwidacyjnej	KRS 322228	Prokuratura Rejonowa Gdańsk – Oliwa (sprawa przekazana do Prokuratury Okręgowej w Łodzi)	
3. Anderson Holding Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach	KRS 416988	Prokuratura Okręgowa w Warszawie	
4. ARTGOL Mobilny Serwis Komputerowy Artur Golon	NIP 9531580331	Prokuratura Rejonowa Bydgoszcz-Północ	
5. ArtNews S.A. z siedzibą w Warszawie	KRS 361811	Prokuratura Rejonowa Warszawa-Śródmieście (sprawa przekazana do Prokuratury Okręgowej w Warszawie)	19 października 2015 r. aspirant sztabowy Komendy Stołecznej Policji wydał postanowienie o umorzeniu dochodzenia.
6. Auron Group Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	KRS 392274	Prokuratura Rejonowa Warszawa Praga - Północ (sprawa przekazana do Prokuratury Okręgowej Warszawa Praga)	22 grudnia 2014 r. uprawomocniło się wydane w dn. 25 września 2014 r. przez Prokuratora Prokuratury Okręgowej Warszawa Praga w Warszawie postanowienie o umorzeniu dochodzenia.

7. Bezpieczne Inwestycje Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	KRS 391211	Prokuratura Okręgowa w Warszawie	
8. Bio-Investor Ltd	podmiot nie jest zarejestrowany w Polsce	Prokuratura Okręgowa w Warszawie	
9. Blue Chip Kamil Chwiedosik z siedzibą w Śródlęsiu	NIP 9661358861	Prokuratura Okręgowa w Warszawie	21 października 2014 r. Sąd Rejonowy w Białymstoku (sygn. akt XV K 1750/13) warunkowo umorzył postępowanie karne.
10. CareCash Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu	KRS 350638	Prokuratura Rejonowa Wrocław Stare-Miasto	25 września 2014 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu (sygn. akt IV Ka 343/14) utrzymał w mocy wyrok skazujący Sąd Rejonowy dla Wrocławia Śródmieścia z dnia 18 lutego 2014 r.
11. Carwash Investment Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach	KRS 327890	Prokuratura Rejonowa w Katowicach	
12. Centrum Inwestycyjno-Oddłużeniowe Sp. z o.o. z siedzibą w Stargardzie Szczecińskim w upadłości likwidacyjnej	KRS 384178	Prokuratura Okręgowa w Szczecinie	
13. Clear Hands Bt. z siedzibą na Węgrzech	podmiot nie jest zarejestrowany w Polsce	Prokuratura Okręgowa w Warszawie	
14. CO.NET	podmiot nie jest zarejestrowany w Polsce	Prokuratura Rejonowa Warszawa - Śródmieście Północ (sprawa przekazana do Prokuratury Okręgowej w Warszawie)	
15. Consulto Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	KRS 151711	Prokuratura Okręgowa w Warszawie	

16. Dagmara Dziubyna G & Dinvest i Wspólnicy Spółka jawna z siedzibą we Wrocławiu <i>(zawiadomienie pochodzi od innego podmiotu, Przewodniczący KNF skorzystał z uprawnienia przystąpienia do postępowania na prawach pokrzywdzonego w postępowaniu karnym)</i>	KRS 421019	Prokuratura Okręgowa w Legnicy	
17. Dagmara Dziubyna G & Dinvest z siedzibą we Wrocławiu <i>(zawiadomienie pochodzi od innego podmiotu, Przewodniczący KNF skorzystał z uprawnienia przystąpienia do postępowania na prawach pokrzywdzonego w postępowaniu karnym)</i>	NIP 6912419080	Prokuratura Okręgowa w Legnicy	
19. DOBRALOKATA Sp. z o.o.	KRS 342885	Prokuratura Rejonowa dla Wrocławia Psie Pole (sprawa przekazana Prokuraturze Okręgowej we Wrocławiu)	19 stycznia 2015 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej wydał prawomocny wyrok skazujący (sygn. akt XII K 669/14).
20. Dom Inwestycyjny "Taurus" SA z siedzibą w Częstochowie	KRS 425814	Prokuratura Okręgowa w Warszawie (sprawa przekazana do Prokuratury Okręgowej w Częstochowie)	
21. EDG Sp. z o.o. SKA z siedzibą we Wrocławiu	KRS 396023	Prokuratura Rejonowa dla Wrocławia Stare-Miasto (sprawa przekazana do Prokuratury Okręgowej we Wrocławiu)	
22. EMG Capital Partners SA z siedzibą w Genewie, 1204	podmiot nie jest zarejestrowany w	Prokuratura Okręgowa	

Geneve (Oddział Warszawa, ul. Śródziemnomorska)	Polsce	w Warszawie	
23. EMG Finance Michał Grabowski	NIP 8181549632	Prokuratura Okręgowa w Warszawie	
24. Europol Insurance Consulting Group Ertanowski Mariusz Ireneusz z siedzibą w Mielcu	NIP 8171692799	Prokuratura Okręgowa w Warszawie	
25. Factor Consulting Sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowie	KRS 301379	Prokuratura Rejonowa w Tarnowie	7 maja 2014 r. Sąd Rejonowy w Tarnowie wydał postanowienie o utrzymaniu w mocy postanowienia Prokuratora o umorzeniu postępowania.
26. Fenka Rafał Trytko z siedzibą w Nysie	NIP 7532325479	Prokuratura Rejonowa w Nysie (sprawa przekazana do Prokuratury Okręgowej w Opolu)	
27. Finroyal FRL Capital Limited	podmiot nie jest zarejestrowany w Polsce	Prokuratura Rejonowa Warszawa-Wola (sprawa przekazana do Prokuratury Okręgowej w Warszawie)	
28. Firma Handlowo-Usługowa Abiko Katarzyna Smolec z siedzibą w Tychach	NIP 6462738329	Prokuratura Rejonowa w Tychach (sprawa przekazana do Prokuratury Okręgowej w Katowicach)	
29. Fortress Holdings Ltd z siedzibą na Malcie	podmiot nie jest zarejestrowany w Polsce	Prokuratura Okręgowa w Tarnowie	
30. Fundacja Castellum z siedzibą w Poznaniu	KRS 411357	Prokuratura Rejonowa Poznań Stare-Miasto (sprawa przekazana do Prokuratury Okręgowej w Poznaniu)	30 marca 2015 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu wydał prawomocny wyrok skazujący (sygn. akt XVI K 8/15).

31. Four Gates Polska Sp. z o.o.	KRS 313810	Prokuratura Rejonowa Katowice-Wschód (sprawa przekazana do Prokuratury Okręgowej w Katowicach)	
32. FSM Polska Sp. z o.o.	KRS 242904	Prokuratura Okręgowa w Warszawie	
33. Grand Capital Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach	KRS 347126	Prokuratura Okręgowa w Warszawie	23 maja 2014 r. Sąd Okręgowy w Katowicach wydał prawomocny wyrok skazujący (sygn. akt V K 440/13).
34. GryfBank SA Adam Karaczun z siedzibą w Gryfinie	NIP 8581688596	Prokuratura Rejonowa w Gryfinie	2 marca 2015 r. Sąd Rejonowy w Gryfinie wydał prawomocne postanowienie utrzymujące w mocy zaskarżone postanowienie o umorzeniu postępowania.
35. Helix Capital Investments Ltd	podmiot nie jest zarejestrowany w Polsce	Prokuratura Okręgowa w Kielcach	
36. Infineo24 z siedzibą w Skwierzynie	NIP 5961525025	Prokuratura Rejonowa w Międzyrzeczu	
37. IPI CAPITAL SA z siedzibą w Warszawie (obecnie Vibemo SA w likwidacji)	KRS 304375	Prokuratura Rejonowa Warszawa-Śródmieście	22 grudnia 2014 r. Prokurator Prokuratury Okręgowej w Warszawie wydał postanowienie o umorzeniu śledztwa.
38. Klub Zamożnego Inwestora (podmiot nieuwidoczniowy w Krajowym Rejestrze Sądowym oraz w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej)	brak danych	Prokuratura Okręgowa w Warszawie	
39. Lago Sp. z o.o. z siedzibą w Zielonej Górze	KRS 328581	Prokuratura Rejonowa w Zielonej Górze (sprawa przekazana do Prokuratury Okrę-	

		gowej w Zielonej Górze)	
40. LewINVEST Michał Lewicz z siedzibą w Zagórowie	NIP 6671722255	Prokuratura Okręgowa w Koninie	29 września 2015 r. Komenda Powiatowa Policji w Słupcy wydała postanowienie o umorzeniu śledztwa.
41. Mintan Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (obecnie Nobel Credit Sp. z o.o.)	KRS 457780	Prokuratura Rejonowa Warszawa-Mokotów (sprawa przekazana do Prokuratury Okręgowej w Warszawie)	Prokurator Prokuratury Okręgowej w Warszawie postanowieniem z dnia 12 marca 2015 r. umorzył dochodzenie.
42. Mizar Profit	podmiot nie jest zarejestrowany w Polsce	Prokuratura Okręgowa w Warszawie (sprawa przekazana do Prokuratury Okręgowej w Ostrołęce)	
43. MY-1STEP Sp. z o.o. z siedzibą w Częstochowie	KRS 382534	Prokuratura Okręgowa w Częstochowie	
44. Opulentia SA z siedzibą w Warszawie w upadłości likwidacyjnej	KRS 383825	Prokuratura Okręgowa w Warszawie	
45. Orcan Software Investments SA	KRS 329338	Prokuratura Rejonowa Gdańsk-Wrzeszcz (sprawa przekazana do Prokuratury Okręgowej w Gdańsku)	
46. Pay Trade Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	KRS 435300	Prokuratura Rejonowa Warszawa Śródmieście –Północ (sprawa przekazana do Prokuratury Okręgowej w Warszawie)	4 lutego 2015 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia postanowił nie uwzględniać zażalenia UKNF i utrzymać w mocy postanowienie Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Warszawie z dnia 5 listopada 2014 r. o umorzeniu śledztwa.
47. Pareto Invest Sp. z o.o. z	KRS 351038	Prokuratura	

siedzibą w Poznaniu		Okręgowa w Warszawie	
48. Pośrednictwo Finansowe Ewa Skrzydlewska z siedzibą we Wrocławiu	NIP 8942112312	Prokuratura Rejonowa dla Wrocławia Krzyki- Zachód	Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Krzyków postanowieniem z 02 października 2014 r. utrzymał w mocy posta- nowienie Prokuratora o umorzeniu śledztwa.
49. Pośrednictwo Finansowe "Kredyty-Chwilkówki" Sp. z o.o. z siedzibą w Tychach	KRS 293981	Prokuratura Rejonowa w Tychach (sprawa przekazana do Proku- ratury Okręgowej w Katowicach)	
50. Power House Private Banking z siedzibą w Pozna- niu (podmiot niewidoczny w Krajowym Rejestrze Sądowym oraz w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej)	brak danych	Prokuratura Okręgowa w Warszawie	
51. ProGold Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	KRS 413857	Prokuratura Okręgowa w Warszawie	
52. Pozabankowe Centrum Finansowe Sp. z o.o.	KRS 293707	Prokuratura Okręgowa w Warszawie	
53. PROMOTOR-FINANSE Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu	KRS 383409	Prokuratura Rejonowa dla Wrocławia Krzyki- Zachód	
54. Przedsiębiorstwo Usłu- gowo-Handlowe "PI" Piotr Pisarek	NIP 5361146130	Prokuratura Okręgo- wa w Ostrowie Wlkp.	
55. Remedium - Doradcy Finansowi Sp. z o.o. z siedzi- bą w Olsztynie w upadłości likwidacyjnej	KRS 280476	Prokuratura Rejonowa w Olsztynie	
56. Socket Resources GmbH	podmiot nie jest zarejestrowany w	Prokuratura Okręgowa w Płocku	

	Polsce		
57. Szymon M. (osoba fizyczna niewidocz- niona w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej)	brak danych	Prokuratura Rejonowa Bydgoszcz-Północ	29 września 2014 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy wydał prawomocny wyrok skazujący (sygn. akt IX K 1084/14).
58. Touchwood Ltd z siedzibą w Hong Kongu	podmiot nie jest zarejestrowany w Polsce	Prokuratura Rejonowa Warszawa-Mokotów (sprawa przekazana do Prokuratury Okręgowej w Warszawie)	Postanowieniem z dnia 14 października 2014 r. Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Warszawie o umorzeniu dochodzenia zostało zakończone postępowanie przygotowawcze.
59. Traveled Enterprises Limited z siedzibą w Nikozji, Republika Cypryjska	podmiot nie jest zarejestrowany w Polsce	Prokuratura Rejonowa Warszawa Śródmieście –Północ (sprawa przekazana do Prokuratury Okręgowej w Gdańsku)	Prokurator Prokuratury Okręgowej w Gdańsku postanowieniem z dnia 9 maja 2014 r. umorzył śledztwo.
60. Uinvest LLC	podmiot nie jest zarejestrowany w Polsce	Prokuratura Okręgowa w Warszawie	22 stycznia 2015 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Mokotowa, wydał prawomocne postanowienie oddalające zażalenie Przewodniczącego KNF na postanowienie Prokuratora o umorzeniu postępowania.
61. Universum Business Consulting Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie	KRS 426060	Prokuratura Rejonowa Kraków-Śródmieście Zachód	15 lipca 2014 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa Śródmieście II Wydział Karny wydał wyrok warunkowo umarzający (sygn. akt II K 606/14/S).
62. Usługi Konsultingowe Artur Swendrak	NIP 7691760207	Prokuratura Okręgowa w Warszawie (sprawa przekazana do Prokuratury Okrę-	

		gowej w Płocku)	
63. Zakra Corp Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu	KRS 352191	Prokuratura Okręgowa w Poznaniu	

Źródło: https://www.knf.gov.pl/o_nas/ostrzezenia_publiczne/lista_ostrzezenia.htm

Działalność parabanków w Polsce jest dozwolona pod warunkiem, że instytucje te działają zgodnie z przepisami prawa i w jego granicach. Mogą udzielać pożyczek ze środków własnych. Prowadzą działalność zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego⁹. Są także zobligowane do przestrzegania ustawy o kredycie konsumenckim¹⁰. Nadzór nad przestrzeganiem przepisów wspomnianej ustawy prowadzi Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Przy zawieraniu umów dotyczących lokowania środków pieniężnych czy też korzystania z pożyczek należy zawsze kierować się zdrowym rozsądkiem. Przy pobieraniu tzw. „chwilówki” należy zwrócić uwagę przed wszystkim na Rzeczywistą Roczną Stopę Oprocentowania (RRSO), na którą składają się wszystkie koszty uzyskanej pożyczki. Firmy oferujące „chwilówki” reklamują niskie oprocentowanie pożyczki, które nie może być wyższe niż tzw. odsetki maksymalne określone w kodeksie cywilnym i sięgające maksymalnie czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP. Warunkuje tzw. regulacja antylichwiarska w formie nowelizacji art. 359 k.c. Ponadto Sąd Najwyższy wydał orzeczenie, w którym zawarł tezę, że nadmierna, niczym niepodyktowana wysokość odsetek sprzeciwia się zasadom współżycia społecznego - orzeczenie z dnia 27 lipca 2000r.¹¹ Nie wspominają o dodatkowych ubezpiec-

⁹ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.).

¹⁰ Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 126, poz. 715, z późn. zm.).

¹¹ Wyrok SN z dnia 27 lipca 2000 r., IV CKN 85/00, Biul. SN 2000, nr 12

czeniu czy pobieranych prowizjach. Niestety, ale w sprawie tych ostatnich nie ma żadnych uregulowań prawnych. W ten sposób para banki omijają przepisy ustawy antylichiarskiej. W raporcie po aferze Amber Gold stwierdzono, że przepisy ustawy antylichiarskiej powinny zawierać limit RRSO, a nie jak jest obecnie - maksymalną wysokość oprocentowania. Zwrócono uwagę, że RRSO powinna wynieść 10-krotność stopy lombardowej NBP. Jednak para banki sprzeciwiają się temu rozwiązaniu twierdząc, że nie oferują oni usług takich jak banki. Szef polskiego oddziału Wonga.com, Marcin Borowiecki, tłumaczy: „to tak jakbyśmy poszli do kawiarni i zamówili kawę za 10 zł. A przecież za te same 10 zł możemy kupić całe opakowanie kawy w sklepie. Ze względu na czas, okoliczności wybieramy jednak kawę w kawiarni, choć gdyby sprawdzić, ile kosztuje te kilka gram ziaren użytych do ich zaparzenia, to okaże się, że jej kilogram kosztuje 1500 zł”. Poniżej tabela przedstawiająca koszty związane z korzystaniem z tzw. pożyczki „chwilówki” oferowanej przez kilka firm działających na terenie RP.

Tabela 4. Przykładowe koszty zaciągnięcia pożyczki tzw. chwilówki przy założeniu pożyczki w kwocie 500zł zaciągniętej na 30 dni

L.p.	Pożyczkodawca	Kwota, którą trzeba oddać	Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania (w%)
1	Pożyczka plus	680,00	3635,00
2	Kredyty Chwilówki	675,00	3324,00
3	Kredito24	647,00	1979,00
4	Wonga	646,66	1966,00
5	SohoCredit	595,50	675,00
6	Vivus	550,00	207,00
7	PKO BP	508,00	20,55

W Polsce sektor bankowy jest należycie chroniony, a wspomniane instytucje działają w celu zapewnienia jego stabil-

ności. Jednak nie nad wszystkimi podmiotami świadczącymi usługi bankowe nadzór sprawuje KNF. Parabanki nie podlegają nadzorowi KNF. Przy korzystaniu z ich ofert należy zachować zdrowy rozsądek, ponieważ w przypadku ogłoszenia ich upadłości klienci nie otrzymają gwarantowanych środków, jak w przypadku upadłości banku, gdzie środki te wypłacane są ze środków gwarantowanych przez BFG. Sposoby, mające zapewnić bezpieczeństwo działania instytucji finansowych, podejmowane są nie tylko na szczeblu krajowym, ale również wspólnotowym UE, gdzie od stycznia 2011 r. powołano Europejski System Nadzoru Finansowego. Pomimo tego nadal na rynku polskim oraz europejskim z powodzeniem działa wiele parabanków, które nie przestrzegają przepisów prawa bankowego, a tworzone przez nich „piramidy finansowe” powodują miliardowe straty konsumentów, którzy dali skusić się „korzystną” ofertą.

Bibliografia

- Daniluk D., Niemierka S., Nadzór bankowy w Polsce, Bank i Kredyt 2005, nr 9
- Dębski W., Rynek finansowy i jego mechanizmy. Podstawy teorii i praktyki, Warszawa 2007
- Jurkowska-Zeidler A., Bezpieczeństwo rynku finansowego w świetle prawa Unii Europejskiej, Warszawa 2008
- Mikos-Sitek A., Zapadka P., Polskie prawo bankowe, Warszawa 2009
- Niemierka S., Komisja Nadzoru Bankowego- nowy nadzorca bankowy, Glosa 1998, nr 9
- Ustawa z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (tekst jedn.: Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 711 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tekst jedn.: Dz.U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (tekst jedn.:
Dz.U. z 2012 r., poz. 1376 ze zm.

Ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym
(tekst jedn.: Dz.U. z 2012 Nr 157, poz. 1119 z późn. zm.)

Wyrok SN z dnia 27 lipca 2000 r., IV CKN 85/00, Biul. SN 2000, nr 12
https://www.knf.gov.pl/o_nas/ostrzezenia_publiczne/lista_ostrzezenia.htm data wejścia 01.12.2015